

Reactie internetconsultatie stichting Aventurijn (Loenen)

Voorstel van wet van het lid van Meenen tot wijziging van het wetboek van Strafrecht in verband met de Wet op het primair onderwijs, de Wet primair onderwijs BES, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet voortgezet onderwijs BES, de Leerplichtwet 1969 en de Leerplichtwet BES tot handhaving van het recht op onderwijs.

Het Wetboek van strafrecht is opgezet in 1881, onder toenmalig minister Modderman. Het verdient ten aanzien van leerrecht zeker enige modernisering. Het woord leerplicht komt in deze hele wet niet voor, laat staan het woord leerrecht. Wat dat laatste dan trouwens in het Wetboek van strafrecht te zoeken zou hebben, kan men zich afvragen. Een recht dat niet genoten hoeft te worden behoeft geen strafrecht als dat niet gebeurt, en een recht dat genoten moet worden is geen recht maar een plicht. De titel van het wetsontwerp is dus wat vreemd, want de wijziging die genoemd wordt is niet ontworpen.

Het wetsvoorstel zelf geeft geen enkel artikel in het Wetboek van strafrecht dat gewijzigd zou moeten worden, slechts artikelen in de Wpo, de Wpo-BES, de Wvo, de Wvo-BES, de Lpw en de Lpw-BES tot handhaving van het recht op onderwijs.

Terwijl de Wpo en de Wvo barsten van tamelijk onbenullige definities als wat een Burgerservicenummer is, of een school voor voortgezet onderwijs, een openbare school, een bijzonder school of een nevenvestiging, ontbreekt ten aanzien van dit wetsvoorstel iets zeer belangrijks: een wettelijke definitie van wat schooluitval en vooral: dreigend schooluitval is.

Wanneer is een situatie dreigend? Wanneer wordt ingegrepen? Hebben niet eerst het kind, de ouders, de leerkrachten, pedagogen, remedial teachers en wat dies meer zij, het voor het zeggen? Om pas bij vermoeden van een medische oorzaak éérst de ouders eens met de eigen (laagdrempelige) huisarts te laten overleggen? Wat hebben we aan die zogenaamde "onafhankelijkheid" van "de arts". Er kan toch altijd naar gevraagd worden bij enig vermoeden van een noodzaak daartoe?

Terwijl de Memorie van toelichting veel waardevolle gedachten bevat, is de hele denkwijze achter dit wetsvoorstel zelf vreemd.

Ik citeer de woorden van onze Koning in de aanhef en motivatie en onderstreep het contradictoire daarin:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het recht op onderwijs van het de jongere te waarborgen door de vrijstelling van de leerplicht te beperken tot de jongere die om lichamelijke of psychische reden niet in staat is om zijn persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens te ontplooien en tevens door een meldplicht van het samenwerkingsverband of het expertisecentrum onderwijszorg (in de BES-eilanden), bij de jeugdarts te bevorderen dat de jeugdgezondheidszorg de onderwijsomgeving van de jongere, als onderdeel van het sociale, pedagogische en fysieke milieu van het de jongere, kan beoordelen en zo nodig kan zorgdragen voor maatregelen tegen gezondheidsbedreigende factoren en dat het in verband hiermee noodzakelijk is de Wet op het primair onderwijs, de Wet primair onderwijs BES, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet voortgezet onderwijs BES, de Leerplichtwet 1969 en de Leerplichtwet BES te wijzigen.;

Het recht op onderwijs waarborgen door de vrijstelling van leerplicht te beperken.... Wanneer gaan we het onderwijs zó uitdagend en aantrekkelijk maken dat iedereen het wil volgen? En wanneer maken we het onderwijs ook echt passend, zodat iedereen het ook kàn volgen?

Ik citeer dan ook maar even artikel 23 lid 2 van de Grondwet: “Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezicht van de overheid.....”

Van de grondwettelijke onderwijsvrijheid blijft steeds minder over. Dit wetsvoorstel is opnieuw een stap in vrijheidsbeperking.

Het leerrecht is impliciet het doel geweest in de Leerplichtwet 1969 - of: had moeten zijn-. Het leerrecht is echter uitgewerkt als leerplicht. Niet alleen zomaar leerplicht, maar ondertussen een leerplicht die is doorgedrongen tot in de haarvaten van het kinderbestaan. Dat oorzaak en gevolg vaak omgekeerd worden, en dat de achteruitgang in het onderwijs een gevolg is van die dwang, dringt slecht tot de wetgever door.

(Zie De Staat van het Onderwijs 2020, p. 20: ‘Laaggeletterdheid groeit.... De OESO beschouwt 24 procent van de Nederlandse 15-jarigen als dermate laaggeletterd dat zij niet voldoende kunnen meekomen in de maatschappij (OECD,2019b)

Als een leerling vanwege ernstige beperkingen van lichamelijke of psychische aard niet kan voldoen aan het inschrijvingsvereiste of aanwezigheid op school, kan vrijstelling van geregeld schoolbezoek dan wel vrijstelling van inschrijving worden verleend. De betreffende wetsartikelen (Lpw 5a en 11) zijn nooit bedoeld geweest om ‘problemen in de schoolgang’ te medicaliseren, lees: te vatten onder ernstige beperkingen van lichamelijke en/of psychische aard. Dat dreigt nu wel te gebeuren. Dat is een gevaarlijke manier van denken. De fabrikanten van Ritalin e.d. zullen het wetsvoorstel toejuichen maar het onderwijsveld, waar deze categorie leerlingen minder dan 2% vormt, wordt 98% wel weer verder in haar vrije leerrecht beperkt.

De memorie van toelichting geeft op pagina 13 een denken weer waarvan mij de haren ten berge rijzen: de leerling is ongeschikt of geschikt het onderwijs te volgen, of in staat of niet in staat op school te zijn. Nergens de gedachte dat de school c.q. het aangeboden onderwijs nog steeds niet geschikt is voor het kind.

In de aanhef, ik citeer nogmaals de Koning, vinden we deze tekst: “..... de jeugdarts te bevorderen dat de jeugdgezondheidszorg de onderwijsomgeving van de jongere, als onderdeel van het sociale, pedagogische en fysieke milieu van het de jongere, kan beoordelen en zo nodig kan zorgdragen voor maatregelen tegen gezondheidsbedreigende factoren.”

Het wetsvoorstel denkt de jeugdartsen een expertise toe die zij nu in elk geval niet hebben. Het risico is daarmee extra groot dat een veel te eenzijdig medisch beeld naar de jeugd wordt gekeken. Er lijkt hoe dan ook geen toegevoegde waarde van deze jeugdarts ten opzichte van jeugdartsen die nu reeds vanuit de GGD aan zorgteams op scholen verbonden worden. Bovendien is er geen financiële invulling. Het is raadselachtig hoe dit “maatwerk” bekostigd kan gaan worden.

In de memorie van Toelichting wordt een vertrouwen in artsen louter op grond van hun BIG-registratie uitgesproken. Dat is toch onvoldoende voor hetgeen verlangd wordt. Artsen hebben geen scholing in didactiek en pedagogiek.

Het wetsvoorstel houdt tussen de regels door een grote wijziging van het denken over onderwijs en ontwikkeling van kinderen in: verdergaande medicalisering. Dat is gevaarlijk. De medische wereld is

vergeven van onzuivere belangen en de invloed van de farmaceutische industrie is groot. Het inschakelen van een arts is een uiterste middel, en zou die positie ook zón moeten vinden in de wet.

In die zin acht ik, ondanks de duidelijk goede bedoelingen in de memorie van toelichting, het feitelijke wetsvoorstel een bedreiging in plaats van een verrijking van het onderwijs.

Hoogachtend,

Ir.A.Michaël de Vos